

TURKU
Hyvinvointitoimiala

VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT

Vammaispalvelut

Käyntiosoite: Peltolantie 3, 20720 Turku
Postiosoite: PL 670, 20101 Turku

Puh. 02 330 000

Sähköposti:
vammaispalvelut@turku.fi
etunimi.sukunimi@turku.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
1. Palvelutarpeen selvittäminen ja palvelusuunnitelma	3
2. Vaikeavammaisille tarkoitettut palvelut ja tukitoimet	4
2.1. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut	4
2.2 Palveluasuminen.....	5
2.3 Henkilökohtainen apu	6
2.4 Päivätoiminta	7
2.5 Asunnon muutostyöt	7
2.6 Asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet	8
3. Harkinnanvaraiset, määrärahasidonnaiset palvelut	8
3.1 Sopeutumisvalmennus	8
3.2 Muut tukitoimet	9
4. Palveluiden ja tukitoimien hakeminen	10
5. Kehitysvammapalvelut	11
6. Yhteystiedot	11

JOHDANTO

Vammaispalvelulain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 1 §).

Vammaispalveluiden sosiaalityöntekijä tai palveluohjaaja kartoittaa yhdessä asiakkaan kanssa vammaispalvelulakiin ja -asetukseen sisältyvien palveluiden ja taloudellisten tukitoimien tarpeen, tekee tarvittavat päätökset ja seuraa palveluiden ja tukitoimien toteutumista.

1. PALVELUTARPEEN SELVITTÄMINEN JA PALVELUSUUNNITELMA

(Vammaispalvelulaki 3a §)

Palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittäminen on aloitettava **viimeistään seitsemäntenä** arkipäivänä siitä, kun vammaisen henkilö, hänen omaisensa tai edustajansa on ottanut yhteyttä vammaispalveluihin palvelujen hakemiseksi. Hakijaan otetaan yhteyttä kirjeitse tai puhelimitse tapaamisajan sopimiseksi.

Tarvittavien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa **palvelusuunnitelma**. Suunnitelmaa ei yleensä laadita, jos kyseessä on tilapäinen neuvonta tai ohjaus. Suunnitelman laatimiseksi asiakas tavataan joko toimistossa tai kotikäynnillä. Tapaamiseen voi osallistua myös asiakkaan omainen, edustaja sekä muu lähiverkosto. Palvelusuunnitelma päivitetään, kun vammaisen henkilön palvelutarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Palvelusuunnitelman tavoitteena on asiakkaan ja vammaispalveluiden yhteinen näkemys asiakkaan toimintakyvystä ja tarvittavista palveluista.

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijän on tehtävä palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset ilman aiheetonta viivytystä **viimeistään kolmen kuukauden kuluessa** siitä, kun vammaisen henkilö tai hänen edustajansa on jättänyt hakemuksen, jollei asian selvittäminen erityisestä syystä vaadi pidempää käsittelyaikaa.

2. VAIKEAVAMMAISILLE TARKOITETUT PALVELUT JA TUKITOIMET

Vammaispalvelulain 2 §:n mukaan vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on vamman tai sairauden johdosta pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Pitkäaikaisuudella tarkoitetaan pääasiassa yli vuoden kestoista haittaa. Vammaispalvelulain mukaisia palveluita ja tukitoimia ei ole tarkoitettu toipumistilanteeseen.

Vammaispalveluissa palvelut ja tukitoimet on jaettu kahteen ryhmään:

- 1) Vammaispalvelulain mukaisia ns. subjektiivisia oikeuksia vaikeavammaisille henkilöille ovat kuljetuspalvelut, palveluasuminen, asunnon muutostyöt, asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet, päivätoiminta ja henkilökohtainen apu. Näiden palveluiden osalta kunnalla on erityinen, sitova järjestämisvelvollisuus.
- 2) Muut vammaisille tarkoitettut palvelut ovat harkinnanvaraisia sekä kunnan määrärahoihin ja toimintasuunnitelmaan (Toimintasuunnitelma vammaispalvelulain toteuttamiseksi, 1.5.2015) sidottuja.

2.1 Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut

(Vammaispalvelulaki 8 §, vammaispalveluasetus 4 § - 6 §)

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on järjestettävä kuljetuspalveluja siten, että vaikeasti vammaisen henkilö voi tehdä vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi. Vaikeavammaiseksi katsotaan henkilö, joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä.

Kuljetuspalvelu järjestetään tavallisella taksilla ja/tai invataksilla. Matkoista peritään omavastuuosuus, joka noudattaa julkisen joukkoliikenteen kertamaksua. Kuljetuspalvelua myönnetään Turun kaupungin alueen lisäksi Kaarinan, Raision, Liedon ja Ruskon kunnan alueilla.

Kuljetuspalveluun liittyvää saattajapalvelua myönnetään hakemuksesta vaikeavammaiselle henkilölle, joka tarvitsee toisen henkilön apua niin paljon, että taksinkuljettajan apu ei matkan aikana ole riittävä.

Sosiaalihuoltolain mukaista liikkumista tukevaa palvelua (Sosiaalihuoltolaki 23§) myönnetään taksimatkoihin pääasiassa ikääntyville henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun, mutta joilla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa. Liikkumista tukeva palvelu on määrärahasidonnainen, harkinnanvarainen palvelu. Palvelun tarpeen arvioinnissa huomioidaan toimintakyvyn lisäksi hakijan muu kokonaistilanne. Tarvetta arvioitaessa asetetaan etusijalle taloudellisen tilanteen perusteella kaikkein pienituloisimmat henkilöt, joilla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja julkisten kulkuneuvojen käytössä.

2.2 Palveluasuminen

(Vammaispalvelulaki 8 §, vammaispalveluasetus 10 § -11 §)

Palveluasumista järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvaluonteisesti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti. Kunnalla ei ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen järjestämiseen tilanteessa, jossa vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.

Palveluasuminen voi olla pysyvää tai lyhytaikaista. Palveluasumiseen kuuluvat asunto ja asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle. Palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut ovat vaikeavammaiselle henkilölle maksuttomia. Palveluasumisessa asiakas vastaa itse ravintomenoista, asunnon vuokrasta, henkilökohtaisista hygieniamenoista sekä muista tavanomaisista henkilökohtaiseen elämään kuuluvista kuluista.

Palveluasumista voidaan järjestää vaikeavammaisen henkilön omassa kodissa esimerkiksi henkilökohtaisen avustajan, omaishoidon tuen ja/tai kotihoidon avulla. Mikäli palveluasuminen onnistuu kotona em. palveluiden turvin, on tämä ensisijainen tapa palveluasumisen järjestämiselle. Palveluasumista voidaan järjestää myös kaupungin palvelutaloissa tai yksityisissä palvelutaloissa.

2.3 Henkilökohtainen apu

(Vammaispalvelulaki 8 §, 8c § - 8d §)

Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen päivittäisistä toiminnoista eikä avuntarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Avun tarpeen perustuessa pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan ei henkilökohtaista apua myönnetä. Tällöin kyseeseen tulevat ensisijaisesti kotihoito, omaishoidon tuki, kehitysvammahuollon erityispalvelut tai muut sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Harrastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämiseen liittyviä toimintoja varten henkilökohtaista apua on järjestettävä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan päivittäisiä toimia suorittaessaan. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

Palvelua järjestettäessä tulee ottaa huomioon vaikeavammaisen henkilön oma mielipide ja toivomukset sekä palvelusuunnitelmassa määritelty yksilöllinen avun tarve ja elämäntilanne kokonaisuudessaan. Henkilökohtaisena avustajana ei voi pääsääntöisesti toimia vaikeavammaisen henkilön omainen tai muu läheinen henkilö.

Henkilökohtaista apua voidaan järjestää korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisesta avustajasta aiheutuvat kustannukset, järjestämällä henkilökohtaista apua palvelusetelinä tai hankkimalla henkilökohtaista apua ostopalveluna.

2.4 Päivätoiminta

(Vammaispalvelulaki 8 §, 8b §)

Päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään työkyvyttöä henkilöä, jolla ei ole vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin.

Vammaisten henkilöiden päivätoimintaan kuuluu kodin ulkopuolella järjestettyä itsenäisessä elämässä selviytymistä tukevaa ja sosiaalista vuorovaikutusta edistävää toimintaa. Tavoitteena on lisätä vaikeavammaisen henkilön kontakteja kodin ulkopuolella ja edistää kanssakäymistä muiden kanssa. Päivätoiminta voi sisältää esim. ruoanlaittoa, liikuntaa, keskusteluja, retkiä, luovaa toimintaa ja sosiaalisten taitojen harjaannuttamista.

2.5 Asunnon muutostyöt

(Vammaispalvelulaki 9 §, vammaispalveluasetus 12 §)

Vaikeavammaiselle henkilölle voidaan korvata välttämättömät asunnon muutostyöt silloin, kun liikkuminen tai omatoiminen suoriutuminen vakituudessa asunnossa on sairauden tai vamman vuoksi kohtuuttoman vaikeaa. Asunnon muutostöiden tavoitteena on, että henkilö voi asua mahdollisimman omatoimisesti ja itsenäisesti omassa asunnossaan. Korvattavia asunnon muutostöitä ovat esim. oviaukkojen leventäminen, luiskien rakentaminen ja WC- ja pesutilan muutostyöt.

Vammaispalveluihin tulee ottaa yhteyttä asunnon muutostöiden tarpeen ilmetessä. Toimintaterapeutti tai kuntoutusohjaaja, rakennusalan asiantuntija ja sosiaalityöntekijä arvioivat muutostöiden välttämättömyyden ja kohtuulliset kustannukset. Muutostöihin tarvitaan toimintaterapeutin tai kuntoutusohjaajan suositus sekä taloyhtiön kirjallinen lupa. Vuokra-asunnossa asuvalla tulee olla myös vuokranantajan kirjallinen lupa tehtäville asunnon muutostöille. Tiettyt asunnonmuutostyöt vaativat rakennusluvan.

2.6 Asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet

(Vammaispalvelulaki 9 §, vammaispalveluasetus 13 §)

Asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita korvataan vaikeavammaiselle henkilölle, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista.

Yleisimpiä korvattavia välineitä ja laitteita ovat esimerkiksi kiinteästi huoneistoon asennettavat nostolaitteet, porrastimet, sähköiset ovenavausjärjestelmät ja optiset hälytinjärjestelmät. Välineet ja laitteet sekä niiden asennustyöt korvataan kokonaan kohtuuhintaisena vaikeavammaiselle henkilölle. Porrastimet, ovenavausjärjestelmät ja vaikeasti kuulovammaisille asennettavat hälytinjärjestelmät myönnetään asiakkaalle käyttöön.

Toimintaterapeutti tai kuntoutusohjaaja arvioi välineiden ja laitteiden välttämättömyyden suhteessa tavanomaisista elämäntoiminnoista suoriutumiseen ja laatii suosituksen näiden tarpeesta vammaispalveluihin.

3. HARKINNANVARAISET, MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT

Kunta järjestää muut vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet toimintasuunnitelman ja palveluihin varattujen määrärahojen mukaan. Harkinnanvaraisia palveluja ja tukitoimia voidaan myöntää vain erityisen painavista syistä.

3.1 Sopeutumisvalmennus

(Vammaispalvelulaki 8 §, vammaispalveluasetus 15 §)

Sopeutumisvalmennus on tarkoitettu vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseen. Sopeutumisvalmennusta on mm. viittomakielen opetus, tukiviittomien perhe- ja ryhmäopetus, liikkumistaidon ohjaus, asumisvalmennus sekä lasten ja nuorten lyhytaikaishoito.

3.2 Muut tukitoimet

(Vammaispalvelulaki 8 § - 9 §, vammaispalveluasetus 14 § - 15 § ja 17 § - 19 §)

Yksilöllisesti harkittuihin taloudellisiin tukitoimiin ja palveluihin voidaan erityisesti syistä myöntää avustusta, jos ko. toimenpiteet tai palvelut olennaisesti edistävät vammaisen henkilön omatoimista suoriutumista ja vähentävät huomattavasti muiden palveluiden tarvetta. Tällaisia tukitoimia ovat esimerkiksi:

- *autoavustus ja autoon kuuluvat välineet ja laitteet*
- *muut liikkumisvälineet*
- *muut välineet tai laitteet, esim. kodinkoneet, harrastusvälineet*
- *ylimääräiset vaatetuskustannukset*

Esimerkiksi **autoon liittyviä apuvälineitä ja autoavustusta** myönnetään harkinnanvaraisesti ensisijaisesti nuorelle ja työikäiselle vaikeavammaiselle henkilölle. Autoavustusta voidaan myöntää myös vaikeasti liikuntavammaisen, sähköpyörätuolilla liikkuvan lapsen jokapäiväiseen kuljettamiseen.

Autoavustuksen myöntämisen edellytyksenä on hakijan vaikeavammaisuus, säännöllinen ja päivittäinen kuljetustarve (esim. työ- ja opiskelumatkat), säännöllinen apuvälineiden käyttö sekä muut vammaan, sairauteen tai sosiaaliseen elämään liittyvät perustelut oman auton tarpeesta. Lisäksi edellytetään, että hakija on saanut myönteisen päätöksen Tullilta autoveronpalautuksesta, jos kyseessä on uuden auton hankinta tai ensimmäistä kertaa Suomeen rekisteröitävän auton hankinta.

4. PALVELUIDEN JA TUKITOIMIEN HAKEMINEN

Hakeminen

Palvelutarpeen ilmetessä hakijan tulee ottaa yhteyttä oman postipiirin sosiaalityöntekijään tai palveluohjaajaan sopiaakseen henkilökohtaisesta tapaamisesta (ks. yhteystiedot).

Palveluja ja tukitoimia haetaan kirjallisella hakemuksella. Hakemuksen liitteeksi tulee toimittaa julkisen terveydenhuollon lääkärin lausunto ja muut tarvittavat asiantuntijalausunnot tai selvitykset.

Muutoksen haku

Hyvinvointitoimialan viranhaltijan kirjalliseen päätökseen voi hakea muutosta sosiaali- ja terveyslautakunnalta 30 päivän kuluessa siitä, kun asiakas on saanut tiedon päätöksestä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätökseen tyytymätön voi valittaa siitä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Hallinto-oikeuden päätökseen liittyy myös tieto siitä, saako päätöksestä valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

5. KEHITYSVAMMAPALVELUT

Palvelut on tarkoitettu henkilöille, jotka kehitysvammaisuuden takia tarvitsevat erityispalveluja.

Kehitysvammapalveluissa asiakkaan kokonaistilannetta arvioidaan tekemällä psykologiset ja sosiaaliset selvitykset sekä perusterveydentilan tarkistus. Tehtyjen selvitysten pohjalta laaditaan yksilöllinen palvelu- ja kuntoutussuunnitelma. Erityispalveluja tarvitaan silloin, kun sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut eivät ole riittäviä.

Kehitysvammaisille tarkoitettuja palveluita ovat mm.

- *neuvonta*
- *ohjauspalvelu*
- *asumispalvelu*
- *työ- ja päivätoiminta*
- *lyhytaikaishoito*

Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten palveluita ovat palveluohjaus, lyhytaikaishoito, erityisperhetyö- ja autismiohjauspalvelut. Yhteistyötä tehdään Turun lastenneurologisen yksikön kanssa. Palveluihin kuuluvat myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten omaishoidontuki.

Kehitysvammaisille tarkoitettuja palveluita haetaan ottamalla yhteyttä sosiaalityöntekijöihin ja lastenpalveluita haettaessa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) palveluohjaukseen.

6. YHTEYSTIEDOT

Vammaispalvelut verkossa (hakemuslomakkeet/asiakaspalaute):

www.turku.fi

→ *Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut*

→ *Erityiset palvelut vammaisille*

→ *Vammaispalvelujen ja tukitoimien hakeminen*

Vammaispalvelujen yhteystiedot

Käyntiosoite: Peltolantie 3, 20720 Turku
Postiosoite: PL 670, 20101 TURKU
yhteisösähköposti: vammaispalvelut@turku.fi

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Puhelinaika ma – ke ja pe klo 9.00 - 10.00

Pohjoinen alue

Postipiirit: 20240, 20300, 20320, 20360, 20380, 20400, 20460, 21330 Paattinen ja 21340
Tortinmäki
Sosiaalityöntekijä, puh. 050 595 5042

Eteläinen alue

Postipiirit: 20700, 20720, 20730, 20740, 20750, 20760, 20800, 20810 ja 20880
Sosiaalityöntekijä, puh. 040 638 3748

Itäinen alue

Postipiirit: 20500, 20520, 20540 ja 20610
Sosiaalityöntekijä, puh. 040 638 3749

Läntinen alue

Postipiirit: 20100, 20200, 20210, ja 20250
Sosiaalityöntekijä, puh. 040 638 3750

Postipiirit: 20900 ja 20960

Sosiaalityöntekijä, puh. 040 621 6180

Puhe- ja kuulovammaiset

Puhe- ja kuulovammaisten tekstiviestit, puh. 050 595 5042

Asiakas- ja palveluohjaus

Puhelinaika ma – pe klo 9.00 – 11.00 ja torstaisin klo 13.00 – 14.00
Palveluohjaaja, puh. 040 585 7791
vammaispalvelut.palveluohjaus@turku.fi

Ikääntyvien kuljetuspalvelut (yli 70-vuotiaat)

Puhelinaika ma – pe klo 9.00 – 11.00 ja torstaisin klo 13.00 – 14.00
Palveluohjaajat, puh. 040 184 2566

Vaikeavammaiset lapset ja nuoret 21 ikävuoteen asti, kehitysvammaisten lasten ja nuorten osalta peruskoulun päättymiseen asti.

Puhelinaika ma - ti ja pe klo 9 - 10
Sosiaalityöntekijä, puh. 040 638 3751

Peruskoulunsa päättäneiden kehitysvammaisten henkilöiden kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Postipiirit: 20100, 20200, 20210, 20240, 20250, 20700, 20720, 20740, 20760, 20810, 20840 ja 20880

Sosiaalityöntekijä, puh. 050 553 2445

Postipiirit: 20300, 20320, 20380, 20400, 20460, 20500, 20520, 20540, 20610, 20750, 21330 ja 21340

Sosiaalityöntekijä, puh. 050 595 5043

Postipiirit: 20360, 20900 ja 20960

Sosiaalityöntekijä, puh. 040 642 9236

Palveluohjaaja, puh. 040 642 9236

Psykologi, puh. 040 620 4205

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) omaishoidontuki ja palveluohjaus

Puhelinaika ma – ti ja to 9.00 – 11.00, ke 13.00 – 14.00

Palveluohjaajat: puh. 040 630 5974

Yhteisösähköposti: vammaispalvelut.lastenpalvelut@turku.fi

Vammaispalvelujen kanslistit

Kanslisti (kuljetuspalvelut), puh. 040 182 9506

Asiakaspalvelusihteeri (henkilökohtainen apu), puh. 050 396 7138

Kanslisti (kehitysvammapalvelut), puh. 044 907 2757

Kanslisti (muut vammaisten palvelut), puh. 040 158 2795

Vammaispalvelujen hallinto

Vammaispalvelujohtaja Kaisa Kiiski, puh. 050 559 9023

Johtava sosiaalityöntekijä Anita Lehtonen, puh. 050 342 4542

Vammaispalvelusuunnittelija Tiina Hujo, sijainen Anna Mikola, puh. 040 198 4022

(13.11.2020 saakka)

